

Handlingsprogram för en säkrare och tryggare kommun

Beslutat i Kommunfullmäktige 2012-02-29

Innehåll

1 Inledning.....	3
1.1 Syfte	3
1.2 Bakgrund – det säkra och trygga samhället	3
1.3 Arbetssätt, inriktning och uppföljning.....	4
1.4 Organisation och ansvar	4
2 Kommunens interna säkerhetsarbete	6
2.1 Riskbild	6
2.2 Mål.....	6
2.3 Arbetssätt.....	7
2.4 Organisation	7
3 Skydd mot olyckor	7
3.1 Riskbild	8
3.2 Mål.....	9
3.3 Arbetssätt.....	10
3.4 Organisation	12
4 Kommunens krishantering	19
4.1 Riskbild	19
4.2 Mål.....	19
4.3 Arbetssätt.....	20
4.4 Organisation	20

1 Inledning

Med samhällsinriktat och internt säkerhetsarbete menas de samlade åtgärder inom en kommun som syftar till att skapa ett säkrare och tryggare samhälle.

Enligt lagen om skydd mot olyckor¹ och lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap² ska varje kommun i Sverige ha ett handlingsprogram för räddningstjänst och förebyggande verksamhet samt krishantering.

1.1 Syfte

Syftet med kommunens säkerhetsarbete är att skapa säkerhet och trygghet för alla som bor, verkar eller vistas i kommunen. Genom att arbeta brett med säkerhets- och trygghetsfrågor i en kommun bidrar det även till att bibehålla och öka kommunens attraktionskraft.

1.2 Bakgrund – det säkra och trygga samhället

Kommunen har ett samordningsansvar för det säkerhetsfrämjande arbetet inom sitt geografiska område tillsammans med ansvaret för att de kommunala verksamheterna ska fungera med så få störningar som möjligt.

Säker och trygg miljö

En upplevelse av otrygghet hänger inte alltid samman med reella hot. Ett bra underhåll på gator och torg, i skolor och andra offentliga miljöer kan bidra till att skapa trygghet. Genom att exempelvis klotter och skadegörelse åtgärdas snabbt kan upplevelsen av trygghet öka.

Olyckor går att förhindra

Samverkan och samarbete mellan olika aktörer och systematiskt förebyggande arbete kan reducera riskerna för att olyckor och skador inträffar. Planering för säkerhet kräver helhetssyn och systematik

som bygger på en förståelse hos den enskilde att det är möjligt och nödvändigt att arbeta skade- och olycksförebyggande. Det är också viktigt att skapa goda förutsättningar för att individen ska kunna ta ett eget ansvar.

Klimatförändringar

I arbetet med säkerhet och trygghet bör även miljöfrågor och de pågående klimatförändringarna ingå och utgöra en del i beslutsunderlaget för säkerhets- och trygghetsskapande åtgärder.

Förändrad hotbild

Hotbilder i samhället förändras ständigt och påverkas av samhällsutvecklingen både i Sverige och utomlands. Hoten har dessutom blivit mer komplexa och globala, där en händelse i en del av världen kan få följdverkningar i en annan.

Civilrättsliga avtal

Trosa kommun har uppdragit åt Sörmlandskustens räddningstjänst att svara för de uppgifter som åligger en kommunal räddningstjänst i Trosa. Uppdraget regleras genom avtal i överensstämmelse med gällande lagstiftning. I uppgifterna ingår bland annat skadebegränsande verksamhet (utryckningstjänst) och förebyggande brandskydd.

Sörmlandskustens räddningstjänst har motsvarande uppdrag i Nyköping, Gnesta, och Oxelösund kommuner enligt lagen om skydd mot olyckor. Därför är denna del av handlingsprogrammet gemensamt i tillämpliga delar för de fyra kommunerna.

¹ Lagen om skydd mot olyckor SFS (2003:778)

² Lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap SFS (2006:544)

I kompletterande avtal åtar sig Sörmlandskustens räddningstjänst att delta i samordningen av beredskapsåtgärder för extraordinära händelser och i krishanteringsarbetet.

Lagar och styrdokument

Följande lagar och styrdokument ligger till grund för handlingsprogrammet för en säkrare och tryggare kommun (i fortsättningen benämnt handlingsprogrammet):

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Lag (SFS 2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Avtal Sörmlandskustens räddningstjänst.

Statistik

Underlagen till de olika områdena i handlingsprogrammet bygger på statistik som hämtas från bland annat Socialstyrelsen, Statistiska Centralbyrån (SCB), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) inkluderat informationssystemet IDA, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) inkluderat öppna jämförelser, kommunens egna verksamheter och årliga uppföljningar samt från Polismyndighetens trygghetsundersökningar.

1.3 Arbetssätt, inriktning och uppföljning

Det samhällsinriktade och interna säkerhetsarbetet har bland annat fokus på att förändra attityder och stärka ansvarskänslan hos den enskilde. Detta så att säkrare livsstilar och beteenden på sikt kan göra samhället tryggare och säkrare.

De 6 indikatorerna ska ses som exempel för det samhällsinriktade och interna säkerhetsarbetet i en kommun.

De 6 indikatorerna

1. Tvärsektoriell grupp, brett deltagande.
2. Långsiktiga program som omfattar alla.
3. Beakta särskilt utsatta grupper.
4. Statistisk/skaderegistrering.
5. Utvärdering.
6. Dela med sig av erfarenheter, delta i nätverk.

"Gröna" i jämförelser

Inriktningen i arbetet med trygghet och säkerhet är att vara "gröna" i olika jämförelser mellan kommuner. SKL:s Öppna jämförelser³ är en jämförelse som resulterar i rapporter med indikatorer som redovisas uppdelade på resultat (vad har verksamheten åstadkommit) och resursindikatorer (vad har verksamheten använt för resurser). Tabellerna är färgade med grönt, gult och rött där grönt står för bäst resultat i jämförelsen.

Risker och omvärldsanalys

De risker som tas upp i handlingsprogrammets olika delar beskrivs inte i mått av hur stora eller små de är. Riskanalyser är ett dagligt arbetsverktyg inom kommunens säkerhetsarbete för att kunna bedöma och avgöra hur små och stora risker ska undvikas och hanteras.

En aktiv omvärldsbevakning tillsammans med ett brett perspektiv som kännetecknas av realism och verklighetsförankring är en förutsättning för att kunna förebygga och åtgärda risker.

Uppföljning, utvärdering och återföring av erfarenheter

Varje avsnitt i handlingsprogrammet anger olika mål. För att uppnå ett engagemang, delaktighet, effektivitet och att arbetet på ett enkelt sätt kan följas upp och utvärderas ska verksamhetsplaner utformas inom respektive område.

Arbetet, och resultatet, inom de olika områdena redovisas i regelbunden verksamhetsuppföljning.

1.4 Organisation och ansvar

Kommunfullmäktige beslutar om bland annat policy och övergripande mål.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för säkerhets- och trygghetsfrågorna i kommunen och utövar genom ansvariga tjänstemän fortlöpande uppföljning och tillsyn över arbetet med det samhälls-

³ www.skl.se/vi_arbetar_med/oppnajokforelser

inriktade och interna säkerhetsarbetet. Kommunstyrelsen har även ansvaret för lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

I Trosa kommun har **Samhällsbyggnadsnämnden** ansvaret för lag om skydd mot olyckor samt lag om brandfarlig och explosiv vara.

Nämnderna har ansvaret för att säkerhetsarbetet inom sina respektive områden bedrivs enligt kommunens handlingsprogram och de lagar som gäller. Ansvaret vilar således på respektive nämnd men den Tekniska enheten har ett koordinerande ansvar för att säkerställa överblickbarhet, kvalitet och kontinuitet i säkerhetsarbetet.

Cheferna ansvarar inom sina verksamhetsområden för att säkerhetsarbetet bedrivs enligt handlingsprogrammet.

1.5 Organisation Sörmlandskustens räddningstjänst

Sörmlandskustens räddningstjänst är en gemensam organisation för Nyköping, Oxelösund, Trosa och Gnestas kommuner. Nyköpings kommun är huvudman och genom civilrättsliga avtal ansvarar Sörmlandskustens räddningstjänst bland annat för räddningstjänsten och beredskapsplaneringen i de fyra kommunerna.

Organisationsformen innebär att den enskilda kommunen vid behov har tillgång till den gemensamma resursen exempelvis räddningsstyrkor, räddningsledning, specialutrustning eller resurser i form av särskild kompetens såsom riskingenjör, brandingenjör, kriskommunikatör eller brandinspektör.

2 Kommunens interna säkerhetsarbete

Säkerhetsarbetet syftar till att den kommunala verksamheten ska kunna pågå med ett minimum av driftstörningar, olyckor, skador etc. I det interna säkerhetsarbetet ingår även kommunens försäkringsskydd.

Kommunens interna säkerhetsarbete har ingen speciell lagstiftning som grund, däremot finns det beröringspunkter till arbetsmiljölagen, arbetstidslagen, lagen om skydd mot olyckor⁴ och lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap⁵. Till det kommer att försäkringsbolagen ställer villkor på ett aktivt systematiskt säkerhetsarbete.

2.1 Riskbild

Kommunen är genom sin breda verksamhet och sitt stora lokalinhav utsatta för många olika risker. Kommunen har även ett ansvar för en störningsfri kommunal verksamhet och ett allmänt socialt ansvar för kommunens invånare.

⁴ Lag om skydd mot olyckor SFS (2003:778)

⁵ Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap SFS (2006:544)

Exempel på risker i den kommunala verksamheten:

Stöld	Elolyckor
Trafik	Svinn
Olycksfall	Drunkning
Brand	Smitta
Fallolyckor	Rymning
Våld	Trasiga lekredskap
Hot	Vattenpölar
Stickskador	Klämskador
Inbrott	Ras
Vattenskada	Fuktskador
Miljöskada	Buller
Rån	
Farliga ämnen	

2.2 Mål

Inriktningen är att minska antalet skadetillfällen inom all kommunal verksamhet. För att uppnå detta ska:

riskmedvetenheten och engagemanget för säkerhets- och trygghetsfrågor ökas genom att säkerhetsronder på alla förskolor, skolor och äldreboenden initieras och samordnas.

trygghetskänslan ökas vid förskolor och skolor genom att belysningen i ute miljön inventeras och förstärks vid behov.

kommunens anställda ges förutsättningar att aktivt kunna delta i säkerhets- och trygghetsarbetet genom att erbjudas Kommunal säkerhetsutbildning.

kunskap om hur olyckor undviks samt förutsättningar för att kunna agera rätt om olyckan händer ges till alla elever i förskoleklass och årskurs 7 genom att Skolans säkerhetsdagar initieras och samordnas. Under perioden ska möjligheterna till riktade insatser för årskurs 4 utredas.

inbrott och annan skadegörelse försvåras genom att den fysiska miljön ses över i och omkring kommunens egna och hyrda fastigheter.

För att uppnå engagemang, delaktighet och effektivitet sker regelbunden uppföljning av hur arbetet bedrivs och av resultat inom området. Samordnaren ansvarar för verksamhetsplaner och statistikredovisning inom sitt område.

2.3 Arbetssätt

Säkerhetsronder, arbetsmodell för riskinventering

Säkerhetsronder är en arbetsmodell som ökar riskmedvetenheten och engagemanget för säkerhets- och trygghetsfrågornas betydelse och ger ett underlag för ett förebyggande arbete. Fokus ligger på vardagsrisker ur ett verksamhetsperspektiv. Säkerhetsronderna samordnas av Trosa kommun där räddningstjänsten deltar som expert avseende brandfrågor.

Kommunal säkerhetsutbildning

Trosa kommun har som målsättning att samtliga anställda i kommunen ska ges förutsättningar för att aktivt kunna delta i säkerhets- och trygghetsarbetet och att kunna ingripa vid en inträffad händelse. Grundutbildningen för all personal är risk- och brandskydd inklusive handbrandsläckning. Därefter anpassas utbildningarna efter behov: första hjälpen L-ABCDE, hjärt-lungräddning HLR, förståndare brandfarlig vara samt utbildning i hot och våld.

Skolans säkerhetsdagar

Skolans säkerhetsdagar anordnas för elever i förskoleklass och årskurs 7. Säkerhetsdagarna är ett samarbete mellan räddningstjänsten, ambulansen, polismyndigheten, bussbolag, taxibolag, försäkringsbolag, JUNIS och NTF. Syftet med säkerhetsdagarna är att ge kunskap och insikt i säkerhetsfrågor.

Tekniskt skydd/Brottsförebyggande

Trosa kommuns passersystem utökas och utvecklas kontinuerligt. Det fysiska skyddet (skalskydd, inbrottslarm, passersystem och brandlarm/utrymningslarm) på kommunens enheter ses över och förbättras kontinuerligt. Åtgärder mot skadegörelse

mot kommunens fastigheter till exempel snabb sanering, klotterskydd och information genomförs.

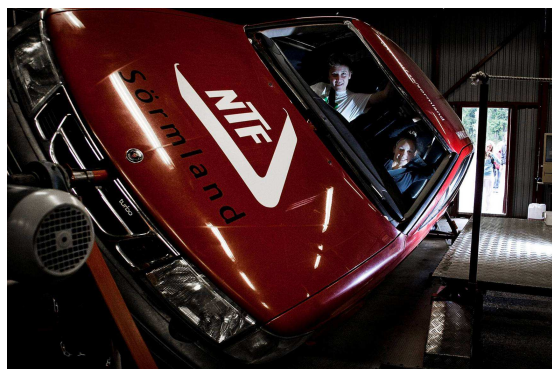
Försäkringsskydd

Kommunen har försäkringsskydd för bland annat egendomsskador, ansvarsskador, motorfordonsskador och olycksfall för personer inom några av kommunens verksamheter. Alla försäkringar ska tecknas via kultur fritid teknik och servicekontoret.

2.4 Organisation

Kommunens interna säkerhetsarbete samordnas av kommunens säkerhets-samordnare och tillsammans med Sörmlandskustens räddningstjänst i vissa delar.

Sedan 2006 har säkerhetsronder genomförts på förskolor, skolor och äldreboenden i Trosa kommun.

3 Skydd mot olyckor

Området Skydd mot Olyckor omfattar bland annat det olycksförebyggande och skadeavhjälpande arbete som avses i lagen om skydd mot olyckor⁶ samt söttningsverksamheten.

Då Sörmlandskustens räddningstjänst är en gemensam organisation för Nyköping, Oxelösund, Trosa och Gnestas kommuner redovisas tillämpliga delar i detta avsnitt kommungemensamt.

3.1 Riskbild

Sörmlandskustens räddningstjänst verkar i en storstadsnära region med kraftig tillväxt. Riskbilden är omfattande vilket ställer krav på en organisation med medarbetare och resurser kännetecknad av bred kunskap, kompetens och förmåga att under varierande förhållanden arbeta före, under och efter en olycka.

Regional riskbild

Riskbilden i vår region kännetecknas av:

Sjöar och vattendrag	Skred/ras
E4	Väder
Järnväg	Trafik-/transportolycka
Klimatpåverkan	Klimatpåverkan
Flygplats ¹	Anlagd brand
SSAB ¹	Översvämning/högaflöden
AGA ¹	Trosa kåkstad
Studsvik ¹	Stora idrottsanläggningar
SVAFO ¹	Vårdboenden
Större oljeskada	Höghusbebyggelse
Hamnar ²	Kulturhistorisk bebyggelse
Skog	Deponianläggningar
Samlingslokaler	Sommarstugeområden
Sjukhus	Sabotage, vansinnesdåd, skadegörelse

1) Omfattas av Sevesolagstiftningen och/eller av Lag om Skydd mot olyckor 2 kap 4§

2) Oxelösunds hamn omfattas av Lag om Skydd mot olyckor 2 kap 4§

Förebereelser för räddningsinsats genomförs utifrån riskbilden.

⁶ Lagen om skydd mot olyckor SFS (2003:778)

Lokal riskbild

Trosas riskbild är till stort kopplad till infrastruktur i form av närhet till motorväg och järnväg med bland annat farligt godstransporter och trähusbebyggelsen.

Trosa har en kuststräcka mot Östersjön med skärgårdsmiljö som lockar många båtburna turister men innebär också en exponering mot de fartygstransporter som passerar i farlederna utanför.

Regionen har ett stort antal sjöar men endast ett fåtal större åar (Nyköpingsån, Kilaån och Trosaån) som avvattnar det geografiskt relativt stora området. Risken för översvämningar är stor men det finns god erfarenhet och kunskap om de områden som relativt ofta svämmar över samt att de delvis är karterade med höjddata. På grund av närheten till havet och de många vattendragen finns också risken för drunkning.

I regionen finns det fler områden där risken för ras och skred är stor. Dessa områden är relativt väl kända och förebyggande åtgärder är vidtagna på flertalet platser. Det är viktigt att planeringen av ny bebyggelse eller infrastruktur i dessa områden sker med stor försiktighet. Det finns karteringar gjorda där det framgår vilka områden som ligger i riskzonen.

Förändringar i riskbilden

Tillväxten i regionen innebär tillkommande risker, bland annat växer Stockholm-Skavsta flygplats snabbt, planer finns på förbättrade och tillkommande järnvägsförbindelser, byggnation av höga byggnader och utvecklingen av hamnen i Oxelösund.

Till riskbilden tillkommer även vårt förändrade klimat. Enligt forskning vid SMHI⁷ så kommer klimatförändringen sannolikt att medföra längre perioder med nederbörd och extrem nederbörd för vår region. Längre perioder med nederbörd ökar risk för översvämningar och skred i känsliga

eller utsatta områden vilket kan komma att påverka risken med strandnära boende.

Samhällets utveckling har medfört att de sociala strukturerna förändrats genom åren samtidigt som en del normer minskat i betydelse. En av dessa konsekvenser kan ses i att antalet anlagda bränder är ett stort samhällsproblem.

3.2 Mål

Trosa kommun/Sörmlandskustens räddningstjänst arbetar för ett säkrare och tryggare samhälle där ingen människa kommer till skada och där inga olyckor inträffar i enlighet med lagens intentioner och även MSB:s vision⁸:

Ingen i Sverige ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av brand.

Nedanstående mål bryts ner i verksamhetsplaner inom respektive område och volymsätts:

Före en eventuell händelse ska vi

arbeta förebyggande med prioriterade grupper (barn, äldre och personer med särskilda stödinsatser från samhället).

utbilda, informera, ge råd och genomföra **tillsyn** samt myndighetsutövning inom det olycksförebyggande området.

medverka till att antalet anlagda bränder och dess konsekvenser minskar.

fortsatt sträva efter att minska antalet samt konsekvensen av bränder i bostäder.

sänka antalet "onödiga automatiska brandlarm" med 35 % och skapa en effektiv organisation för att hantera automatlarm före, under och efter inträffat larm.

⁷

www.smhi.se/forskning/forskningsomraden/klimatforskning

⁸

www.msb.se, sök på "nollvision".

årligen nå 10 % av kommuninnevärdarna vid arrangerade utbildnings- och informationstillfällen.

initiera ett arbete med att upprätta en samordnad plan för säkerhet vid vatten.

skapa förutsättningar för **säkra och effektiva räddningsinsatser** genom bland annat övning, planering och organisation.

I Jönköping finns sedan våren 2004 rutiner för att även räddningstjänsten larmas vid pågående suicidförsök. Styrkan i denna typ av samverkan i samhället är bland annat att räddningstjänsten oftast finns på flera ställen i en region vilket gör att räddningstjänsten ofta kan vara snabbare framme än polis och ambulanspersonal.

Under en olycka/händelse ska

brand upptäckas och släckas inom två minuter i byggnader där människor finns närvarande.

räddningsinsatsen utifrån en grundberedskap påbörjas inom godtagbar tid och genomförs på ett effektivt sätt.

räddningstjänsten i arbetet med säkerhet och trygghet beakta och anpassa metoder och insatser med hänsyn till miljön och pågående klimatförändringar.

räddningstjänsten stödja invånare, verksamheter och andra myndigheter att begränsa konsekvenserna på liv, egendom och miljö om en olycka inträffar.

Efter en olycka/händelse

ska räddningstjänsten dra och sprida⁹ lärdomar från inträffade händelser och därigenom genomföra effektivare olycksförebyggande arbete tillsammans med effektivare räddningsinsatser.

Under perioden ska vi dessutom:

analysera och föreslå en modell för snabb hjälp vid suicid.

utveckla räddningscentralens roll i kommunens säkerhets- och trygghetsarbete.

3.3 Arbetssätt

Före

Information och utbildning

Information och utbildning är en viktig och stor del av det förebyggande arbetet. Kontakten sker genom utbildningar anpassade för de som bor, verkar och vistas i regionen samt verksamheter och andra myndigheter i det dagliga mötet med medarbetare från Sörmlandskustens räddningstjänst.

Sörmlandskustens räddningstjänst bedriver bland annat ett aktivt informations- och utbildningsarbete för att stötta ägare av byggnader och nyttjanderättshavare att bedriva ett systematiskt brandskyddsarbete.

Drygt 8 000 personer, ca 10 % av invånarna i regionen, nås årligen av utbildning och information i någon form.

Myndighetsutövning

Tillsyn, tillstånd och skriftlig redogörelse för brandskyddet

Sörmlandskustens räddningstjänst bedriver tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor och lagen om brandfarliga och explosiva varor¹⁰ samt medverkar vid tillsyn enligt lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga

⁹ Sörmlandskustens räddningstjänsts kommunikationsplattform, www.nyköping.se

¹⁰ Lagen om brandfarliga och explosiva varor SFS (2010:1011)

kemikalieolyckor¹¹. Tillsynen planeras och bedrivs enligt lokalt styrdokument "Tillsynsprocessen". I dokumentet beskrivs även hanteringen av den skriftliga redogörelsen som är föreskriven enligt lag. Som ett led i arbetet med "nollvisionen för brandskydd"¹² riktas fortsatt fokus mot olika typer av tillsyner och genomgångar av bostadsmiljöer.

Sörmlandskustens räddningstjänsts uppgifter inom lagen om brandfarliga och explosiva varor (tillsyn och tillstånd) är reglerade via avtal med respektive kommun. Vilka som får utföra vad inom det brandförebyggande området styrs via särskild delegationsordning.

Rengöring av fasta förbränningsanordningar och kontroll av brandskyddet

Grundprincipen är att kommunen även fortsättningsvis ansvarar för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll. Lagen om skydd mot olyckor har dock en tydligare betoning på brandskydd. Sotningsfrister, mål, frister för brandskyddskontroll och andra tillhörande frågor beslutas av kommunen enligt förordning om skydd mot olyckor frister för brandskyddskontroll.

Enligt lagen om skydd mot olyckor får kommunen medge att en fastighetsägare utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten. Målet för sotningsverksamheten är att på sikt öka skyddet mot eldstadsrelaterade bränder.

I Trosa kommun genomförs det praktiska arbetet inom sotning och brandskyddskontroll av en entreprenör. Verksamheten följs upp av tjänsteman från Trosa kommun och vilka som får utföra vad inom området styrs via särskild delegationsordning.

Rådgivning

Rådgivning enligt intentionerna i lagen om skydd mot olyckor genomförs av Sörmlandskustens räddningstjänst inom ett flertal olika områden, däribland plan- och byggprocessen.

Eldningsförbud

I Trosa innerstad gäller förbud mot öppen eld för bränning av trädgårdsavfall med mera. Förbudet gäller inte för grillning i för ändamålet avsedd utrustning samt eldning i eldstäder för uppvärmning av hus.

Generellt kan tjänsteman från Sörmlandskustens räddningstjänst avråda från eldning eller utfärda eldningsförbud i Trosa kommun enligt särskild delegationsordning.

Under en olycka/händelse

Skadebegränsande

Räddningstjänsten ska organiseras, planeras och ledas så att skadebegränsande åtgärder kan sättas in inom godtagbar tid. Arbetssättet för Sörmlandskustens räddningstjänst bygger på en flexibel organisation, där de skadebegränsande resurserna utgörs av olika stora enheter (exempelvis ledningsenhet, offensiv enhet, släckenhet, specialutrustning och båtar) med olika typer av bemanning.

Samverkan

Vid olyckor samt i arbetet före och efter en olycka föreligger ett behov av samverkan med andra myndigheter och resurser. Det kan röra sig om förstärkning av räddningsresurser från andra närliggande räddningstjänster men även andra organisationer som agerar vid en olycka.

Under 2012 kommer det analoga kommunikationsnätet via SOS Alarm släckas ner och en övergång till digital kommunikations- (Rakel) och larmmottagningsutrustning genomförs.

¹¹ Lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

¹² www.msb.se, sök på "nollvision"

I väntan på ambulans

Trosa kommun har avtal med Landstinget om att närmsta räddningstjänst resurs kan larmas vid hjärtrelaterade larm.

Sammanställning IVPA	2008	2009	2010	hittills 2011
Nyköping	8	26	40	33
Gnesta	2	5	10	15
Trosa	6	6	9	13
Oxelösund	16	15	15	14

Sambruk av larmcentral

Under perioden ska en strävan efter att samutnyttja kommunernas olika jour- och beredskapsresurser för att lösa olika akut uppkomna situationer ske. Med utgångspunkt i en gemensam larmcentral i den nya brandstationen i Nyköping kan resurserna finnas tillgängliga för en förstainsats vid olyckor eller andra akuta händelser.

Vid större påfrestningar bör kommunens gemensamma resurser på ett enkelt sätt kunna aktiveras, organiseras och ledas från denna central. Räddningscentral och larmcentral ska inte förväxlas med SOS som hanterar 112-trafik och utalarmering av räddningstjänstens resurser.

Efter en olycka/händelse

Analys

Verksamhetsuppföljning

För att uppnå engagemang, delaktighet och effektivitet sker regelbunden uppföljning av hur arbetet bedrivs och av resultat inom området. Respektive samordnare¹³ ansvarar för verksamhetsplaner och statistikredovisning inom sitt område. Sörmlandskustens räddningstjänsts arbete inom "Skydd mot olyckor" redovisas i verksamhetsberättelse två gånger om året och vid regelbunden verksamhetsuppföljning.

Olycksundersökningar

Olyckor som föranlett en räddningstjänst-insats ska utredas. Däri ingår även den enskildes/drabbades egen insats och räddningstjänstens insats. Sörmlandskustens räddningstjänst utreder även olyckor om behov föreligger från annan kommunal verksamhet. Dessutom ska räddningstjänsten utreda brandorsaker samt följa och vid behov stödja utredningen av trafikolyckor med döda eller svårt skadade som Trafikverket utreder inom det kommunala vägnätet.

3.4 Organisation

Sörmlandskustens räddningstjänst bedriver räddnings- och säkerhetsarbete i Nyköping, Oxelösund, Trosa och Gnesta kommuner. Nyköpings kommun är huvudman för verksamheten medan verksamheterna i Oxelösund, Trosa och Gnesta kommuner regleras genom civilrättsliga avtal.

Särskilda objekt

Inom Sörmlandskustens räddningstjänsts område finns ett antal objekt med en riskbild som sticker ut från mängden, vilka benämns som "särskilda objekt". De särskilda objekten består av verksamheter som omfattas av Sevesolagstiftningen, farliga verksamheter enligt lagen om skydd mot olyckor och större komplexa objekt i övrigt. Samverkan kan ske genom insatsplanering, ny- eller ombyggnad, utbildningsbehov eller övning.

¹³ Samordnaren kan vara chef, handläggare eller kommunkontakt. Han/hon driver, utvecklar och följer upp respektive område.

Jämställdhet och mångfald

Sörmlandskustens räddningstjänst har som ambition att främja en jämn fördelning utifrån jämställdhet och mångfald i skilda typer av arbetsuppgifter och inom olika kategorier av medarbetare. Ambitionerna tar dels sin utgångspunkt i kommunens vision¹⁴, dels de sju diskrimineringsgrunder som finns angivna i diskrimineringslagen¹⁵ som trädde i kraft 1 januari 2009.

Ansvar

Den enskilde medborgaren har det primära ansvaret för och skyldighet att skydda sitt liv och sin egendom och att inte förorsaka olyckor. Det är ett ansvar för var och en att utföra skäligen åtgärder till skydd mot olyckor.

Särskilda krav ställs på ägare och innehavare av byggnader och andra anläggningar att hålla utrustning för brandskydd, utrymning vid brand och andra olyckor och i vissa fall dokumentera sitt brandskydd.

Först om den enskilde inte själv eller med hjälp av annan kan ingripa med en räddningsinsats vid olyckshändelser, eller överhängande fara för en olyckshändelse, inträder skyldighet för staten eller kommunen att ingripa genom räddningstjänst.

¹⁴ www.nykoping.se

¹⁵ Diskrimineringslagen SFS (2008:567)

[illegible]

RC
STAB

This illustration shows five different types of vehicles and a person. To the left of each icon is a larger, more detailed version of the same icon. The icons are: a bus, a truck, a car, a boat, and a person. The bus and truck are red with black outlines. The car is red with a black outline. The boat is grey with a black outline. The person is black with a white outline.

Beredskap för räddningstjänst

För att hantera förekommande olyckor samt ha en beredskap för större olyckor finns en operativ organisation bemannad dygnet runt. Resurserna kan användas i hela regionen vid operativa händelser.

Räddningsinsats

Räddningspersonal i beredskap

Platser med räddningspersonal i beredskap (RiB), finns lokaliserade i Gnesta, Nyköping, Näveklarn, Oxelösund, Trosa och i Vrena. Bemanningen är fem man förutom Trosa som har sex personer och Näveklarn som består av en person i beredskap. För personal i beredskap ska räddningsfordonet vara på väg mot larmadress mellan 5–10 minuter efter larm beroende på lokaliseringssort.

Under handlingsperioden kommer möjligheten att tillskapa beredskapsresurser (räddningstjänst) i Vagnhärad att utredas.

Heltidsbemanning

Station med heltidsbemanning finns i Nyköping med bemanning dygnet runt. Räddningsfordon ska vara på väg mot skadplats senast 90 sekunder efter larm. Vid denna station finns bland annat vattendykare som bemannas under minst två tredjedelar av året.

Räddningsvärn och frivillig brandkår

Utöver personal i beredskap eller heltidsorganisationen finns resurser i form av räddningsvärn/frivillig brandkår i Gåsinge, Kila, Näveklarn och Tystberga. Vid dessa platser är målsättningen att fyra personer kan rycka ut vid larm.

Resurser för eventuella samtidiga händelser

Grundberedskapen för räddningsinsatser är dimensionerad för en första händelse och beskrivs i bilden på sidan 14. Planering inför eventuella samtidiga händelser samt strategiska åtgärder för att skapa en beredskap under pågående insats hantearas av räddningstjänstens högre ledningsfunktioner och beskrivs i Sörmlandskustens räddningstjänsts ledningssystem.

Vid övning samt vid utbildning och information till enskilda eller vid tillsyner, som genomförs av uttryckande personal, kan anspänningstiderna bli något längre än normalt.

Industri och flygplats

Industriräddningstjänst finns vid SSAB och Studsvik samt flygplatsräddningstjänst vid Skavsta. Avtal finns med SSAB och Studsvik gällande användande av vissa resurser utanför respektive industriområde.

Stöd från andra räddningstjänster

Räddningstjänsterna i Sörmland, Södertörns brandförsvarsförbund och Räddningstjänsten Östra Götaland har en ömsesidig ambition om att vara varandra behjälpliga med resurser vid räddningsinsats både som förstärkning och vid första insatser i kommunala gränsområden.

Sjöräddning

Sjöräddningssällskapets närmsta stationer ligger i Trosa och i Arkösund. Där finns bland annat tyngre båtar och svävare placerade. Sörmlandskustens räddningstjänst är representerad i "Sjöräddningsrådet" för samverkan i frågor gällande räddningsinsatser i vattenområden. De kommunala räddningsstyrkorna (se bild på sidan 14) utgör även på statligt vatten en unik räddningsresurs som kan komma att användas. För ytterligare information om gränsområden, se stycket om hamnar och deras gränser i vattnet.

För Nyköping, Oxelösund och Trosa finns en oljeskyddsplan vilken regleras enligt lag.

Flygräddning

Om en saknad luftfarkost hittas på marken, insjöar, vattendrag, kanaler och hamnar ansvarar kommunen för räddningstjänsten.

Sörmlandskustens räddningstjänst bedriver utbildning för blivande brandmän och befäl vid flygplatser i Sverige.

Räddningsledning

Att ha en väl dimensionerad ledningsorganisation är nödvändigt för att verksamheten ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt. Behovet av ledning varierar med tiden och mängden personal som hanterar dessa frågor bestäms för varje given situation. Ledning av räddningsinsatser sker i enlighet med Sörmlandskustens Räddningstjänsts ledningssystem. I Sörmland finns även en särskild stabsorganisation, Stab Sörmland, som övas kontinuerligt och kan initieras när stabsresurser behövs i samband med en olycka.

Förmåga att genomföra och leda räddningsinsatser

Organisationen är anpassad för att med egna resurser kunna hantera vanligt förekommande olyckor och en förmåga att kunna leda och samverka med tillkommande resurser i händelse av en större olycka. Denna förmåga ska successivt öka från en första insats av mindre styrka till en omfattande insats med styrka på 95 man insatta inom 90 minuter. Målsättningar utifrån fordon, material och kompetens beskrivs i särskilda styrdokument och verksamhetsplaner.

Högre ledningsfunktioner inom Sörmlandskustens räddningstjänst

Räddningschef i beredskap (RCB), ska svara på telefon direkt och Rakel inom 90 sekunder samt befinna sig inom Sörmlandskustens räddningstjänsts insatsområde.

Insatsledare ska svara på samband, Rakel och telefon direkt. Hur insatsledaren kan röra sig inom Sörmlandskustens räddningstjänsts insatsområde beror på numerären hos heltidsstyrkan i Nyköping.

Mer om Sörmlandskustens räddningstjänsts ledningssystem återfinns i särskilt styrdokument.

Hamnar och deras gränser i vatt- net

Inom hamnområde ansvarar den kommunala räddningstjänsten för räddningsinsatsen.

I nedanstående bilder förklaras detta område genom avvikande färgmarkering.

I Nyköping, bild 1 nedan begränsas området av Stadsfjärden, väster om meridianen genom Brandholmens fyr.

Bild 1

Studsvik, bild 2 nedan begränsas området av den del av hamnområdet som enligt sjökortet är stängt för obehöriga och markeras av bojar i Tvären.

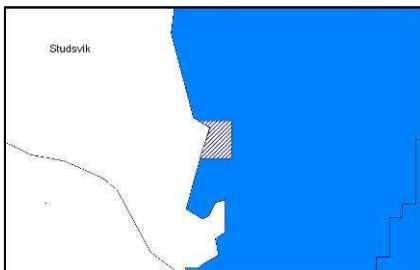

Bild 2

I Trosa, bild 3 nedan begränsas området till vattnen Hållsviken, Trosa Hamn och Östra stadsfjärden, begränsade av en linje från nordöstra udden vid Eknäs rakt österut mot Öbolandet i väster och i öster en linje från Stora Kronskares sydligaste udde rakt västerut mot Lilla Kronskares.

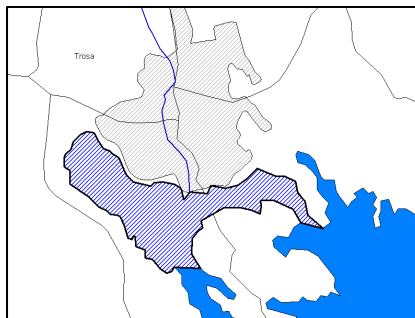

Bild 3

Oxelösund, bild 4 nedan begränsas området till vattnen innanför linjen Djursgravens västra sida till Jögersös nordvästra udde, via Känningen till Femöre, linjen östra spetsen Ljungholmen till nordvästra udden Furön (Bjurshalsen), Furöns norra strandlinje till nordöstra spetsen Furön, via kumlet nordöst Furön till Danviksholmens norra spets därefter nordvärt via västra sidan om Hästholmen, Höga Hästholmen och Korpholmen och slutligen rakt in mot Brännäs.

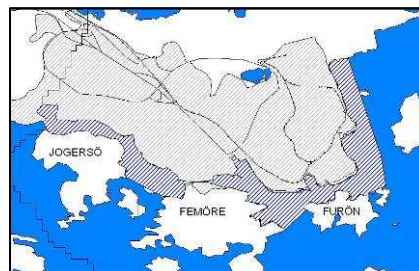

Bild 4

Varning

Kommuninnevånare kan varnas och informeras vid allvarigare olyckshändelser genom VMA-signalen (viktigt meddelande till allmänheten) i tätorterna Nyköping och Oxelösund. För övriga orter (inklusive Trosa och Gnesta) kan yttre högtalarsystem på brand- och räddningsfordon användas. Varningen åtföljs av aktuell information, råd och anvisningar i riks- och lokalradion.

VMA-signalen består av upprepade 7 sekunder långa ljudstötar med 14 sekunder tystnad, i minst 2 minuter.

Höjd beredskap

Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) bygger på freds räddningstjänstens grund och dimensioneras efter den aktuella hotbilden.

Responstid för räddningstjänst

Responstid för räddningstjänst (dvs. tid från 112-samtal till första resurs är på plats) redovisas som mediantid i minuter och följs kontinuerligt upp av räddningstjänsten. I 2010 års öppna jämförelser från SKL redovisas följande värden:

Södermanlandskustens räddningstjänsts region	
Gnesta	15,4
Nyköping	14,2
Oxelösund	14,0
Trosa	16,1

Vattensäkerhet

I Trosa kommuns druckningsförebyggande arbete kommer en plan att tas fram utifrån följande målsättningar:

All berörd personal på kommunens badhus ska ha en adekvat säkerhetsutbildning, så att man kan förhindra och avhjälpa olycksfall.

I kommunen ska det finnas en säkerhetsdepå för utlåning eller uthyrning av vattensäkerhetsutrustning, såsom flytvästar och isdubbar till allmänheten.

Kommunen ska aktivt på hemsidor, i simhall och på andra sätt informera om allmän vatten- och issäkerhet, samt säsongsanpassat om särskilda risker.

Kommunen ska kontinuerligt kontrollera och underhålla livräddningsutrustning vid hamnar, kajer och badplatser.

4 Kommunens krishantering

Kommunens krishantering omfattar kommunens krisberedskap enligt lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap¹⁶.

En extraordinär händelse avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser.

4.1 Riskbild

Extraordinära händelser

Hotbilden kan förändras snabbt och inträffade händelser visar att det otänkbara sker. Exempel på tänkbara hot:

Terrorhandlingar
Klimatförändringar
Epidemier/pandemier
Naturkatastrofer
Längre avbrott i vatten, el- och IT-system

Militära hot

Under överskådlig framtid är ett militärt angrepp på Sverige osannolikt.

Sårbarhet

Exempel på sårbarheter:

Beroendet av fungerande utbyte av varor, tjänster, information och teknik är stort.

Störningar i vattenförsörjningen eller smittat/förgiftat dricksvatten skulle kunna medföra svåra följder för kommunen.

Många invånare har sina rötter i andra och oroligare delar av världen.

Resandet ökar och vidgas geografiskt.

Verksamheterna drabbas hårt vid bland annat långvariga strömavbrott, epidemier eller händelser som gör byggnader och lokaler obrukbara.

Alla större händelser kräver omfattande informationshantering.

4.2 Mål

Inriktningen är att skapa ett starkt och robust samhälle i kommunens geografiska område med förmåga att ingripa effektivt vid extraordinära händelser.

Krishanteringssystemet

Det av regeringen fastställda nationella krishanteringssystemet grundas på en helhetssyn för hela hotskalan fred – krig. Förmågan att klara en extraordinär händelse byggs ur ett underifrånperspektiv och baseras på den ordinarie verksamhetens krav på säkerhet och uthållighet enligt tre principer:

Ansvarsprincipen: Den som har ansvar för en verksamhet i fred har det också i kris och krig.

Likhetsprincipen: Verksamhetens organisation och lokalisering ska så långt som möjligt överensstämma i fred, kris och krig.

Närhetsprincipen: Kriser ska hanteras på lägsta möjliga nivå i samhället.

Kommunen ska:

ha god kunskap om risker och sårbarhet.

planera för hur risker och sårbarhet ska undanröjas eller minskas.

ha god förmåga att hantera en extraordinär händelse.

ha en samlad bild av risker, sårbarhet och förberedelser för krishantering.

samordna all krishantering i sitt geografiska område.

¹⁶ Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap SFS (2006:544)

Trosa kommun ska vid stora olyckor och samhällsstörningar, "svåra påfrestningar i fred", och vid höjd beredskap kunna arbeta på ett effektivt sätt för att de som befinner sig i kommunen ska uppleva största möjliga trygghet och säkerhet.

Kommunens ledningsgrupp ska inom 1,5 tim vara så organiserad att den är beslutsamässig enligt delegationsordningen.

Ledningsgruppen ska vara förberedd för insats genom utbildning, övning och information.

Kommunens ledningsplats ska vara ändamålsenligt utrustad.

Kontaktnät och kommunikationsvägar för samverkan ska hållas öppna och aktuella.

Ledningsplanen¹⁷ med **larmlistor** och **checklistor** ska regelbundet uppdateras.

För att uppnå engagemang, delaktighet, effektivitet och att arbetet på ett enkelt sätt kan följas upp och utvärderas utformas långsiktiga utbildnings- och övningsplaner med mål för kommunens samhällsviktiga verksamheter. Samordnaren ansvarar för detta samt statistikredovisning inom sitt område.

4.3 Arbetssätt

Beredskapsplanering

Beredskapsplaneringen bygger på risk- och sårbarhetsanalyser på flera nivåer i samhället. Analysarbetet bedrivs i olika säkerhetsgrupper, tvärsektoriellt eller förvaltningsvis sammansatta. Utfallet av risk- och sårbarhetsanalyserna utgör grunden i beredskapsplaneringen.

Utfallet av risk- och sårbarhetsanalyserna utgör grunden i beredskapsplaneringen.

Krisplaner tas fram för verksamheter som alltid måste fungera. Dessa utformas så generellt att de kan utgöra stöd även vid oförutsedda händelser. Krisplaneringen baseras på den ordinarie organisationens grundförmåga och beredskapsplaneringen inriktas mot att säkra viktiga samhällsfunktioner genom förebyggande arbete och förberedelser för skadebegränsande åtgärder.

Från 1 januari 2011 gäller av MSB beslutade föreskrifter kring redovisning av risk- och sårbarhetsanalyser.

4.4 Organisation

Kommunens krishanteringsförberedelser samordnas av kommunens säkerhetssamordnare. Sörmlandskustens räddningstjänst har också ett antal andra handläggare som deltar i arbetet med att i nätverk och arbetsgrupper sammanställa hotbilder och ta fram åtgärdsförslag.

Tjänsteman i Beredskap (TiB) är en ständigt tillgänglig kommunal tjänsteman, samordnad med rollen som Räddningschef i Beredskap. Huvuduppgiften för TiB är att säkerställa kommunens handlingsförmåga vid kriser och extraordinära händelser.

Vid alla händelser som medför samhällsstörningar, ett stort medialt intresse eller att kommunen på ett eller annat sätt behöver agera snabbt och effektivt så ska TiB informeras. Var och en i den kommunala verksamheten som har ansvar för eller kännedom om det inträffade har också ansvar för att kontakta TiB.

Tjänsteman i Beredskap kan om det är nödvändigt för ett snabbt och effektivt agerande, under ett övergångsskede, ingripa aktivt inom andra förvaltningars ansvarsområden och ta ansvar för att åtgärder vidtas.

Trosa kommuns Krisledningsnämnd utgörs av Kommunstyrelsens arbetsutskott.

¹⁷ Kommunens krisledningsplan, www.trosa.se

Geografiskt områdesansvar

Trosa kommun utövar sitt geografiska områdesansvar i ett antal olika nätverk där företag, föreningar och olika organisationer möts.

Med viktiga aktörer sker ett mer långtgående och direkt samarbete, till exempel Länsstyrelsen Södermanland, andra kommuner, leverantörer av el och värme, särskilt känsliga objekt, försvarsmakten och frivilligorganisationer.

